

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerkesztő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik szám alatti Trattner-Károlyi ház első emeletében, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kivárató példányok iránt csupan a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetésny fölvetetik's pontosan és jutányosan közöltetik.

Az év hanyatlása közelegvén szíves tisztelettel figyelmeztetjük a két haza olvasó közönségét, hogy az eddigiekhez új derék erő's biztos levelezők járulása és segéd munkálkodás mellett, új betűkkel megjelenendő, 's érdekegyesítő elvű testvér lapjainkra eddigi maradt az előfizetés, t. i. postán és Budapesten házhozküldéssel boríték alatt egész évre 12, félre 6 p.ft. borítékalanul házhozküldve pedig egész évre 10, félre 5 p.ft. Külföldre vagy az örökös tartományokba járatandó példányok iránt egyedül a bécsi cs. k. főpostahivatalnál rendelkezhetni, belföldre pedig az ország és kapcsolatos részei minden k. postahivatalinál's a szerkesztőségénél Pesten uri-utca 453 sz. Trattner-Károlyi-ház első emeletén, bármi biztos alkalom által, vagy szorgalom- és gyorskocsi utján.

A Jelenkor és Társalkodó szerkesztősége.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország (Kinevezések és előléptetések; halálozások; levelek a fővárosból egy ellenzéki taghoz a vidéken V; Árva, Békés és Vas megyék közgyűlései; horvátországi dolgok; a B-nyéle ügyben; Gerics Pál tudor ur és a szökehamli gazdaképező intézet; II. felszólítás a vukovár-fiumei vasut előmunkálati költségei iránt; budapesti napló.)

Portugália. (Palmella hg száműzetése a fővárosból; a hadsergek állapota; pénzügyi zavar.)

Anglia. (O'Connell a fiatal Irlanddal; ez iránti lapvélemények; a Times az irlandi éhségről.)

Dánia. (Adatok a schleswigi gyűlésről.)

Értesítő; dunavizállás.

Magyar- és Erdélyország.

Ó cs.'s ap. kir. Föls. Huszár Józsefet a titkos házi, udvari és status-kancelláránál lajstromzóhivatali igazgatót és udvari titkokot „statuskancelláriai tanácsnok” ranggal fölruházni; Bli dár János gawozdai görög n. egyes. lelkész Krassóme gyében szalagon függő közép aranyérem-pénzzel díszíteni legkegyelm. méltóztatott

Az erdélyországi kir. bányaszéknél megürült bányatanácsnoki és bányabírói állomásra Császár Zsigmond ot-tani ülnök érdemesítettett.

A nmlgu m. kir. udv. kincstár a kebelbeli díjazó hivatalnál Sch neid t József előléptetése által megürült járul-nokságra Münczberg er Mátyás eddigi díjnokot; a pa-lánka ellenörködő számtartói állomásra Saich János eddigi kulai ideiglenes hivatalnokot alkalmazá.

A chinorányi k. sóhivatalnál egy mázsálói állomás 200 p.ft. évdíjjal, 100 fontnyi sójárulékkal és 60 p.ft. szállásbérrel, nekülönben 200 p.ft. kezeségi összeggel úján rend-szeresítettett.

Edinger József, eszéki kincstári hidvám-szedő folyó évi november 18kán meghalálozott.

Déva-ványai Halassy Ignác, több t. ns megye táblabírája f. hó 14kén három évig tartott súlyos betegsége következtében a halotti szentségek fölvétele után élte 37dik esztendejében jobb életre szenderült át. Halálát kesergik vizeki Tallián Mária három nevelten gyermekeivel, több rokoni és jobbágyai, kiknek, míg egészségesen élt, valódi atyjok vala. — Béke hamvaira!...

Levelek a fővárosból egy ellenzéki taghoz a vidéken.

V.

Grófszéchenyi István és az ellenzék. Minapi levelemben említést tettem a' modor és taktika sa-játszerű értelméről, kedvem kerekedett ma e' sorokat szán-ni e' tan alkotójának.

Nem könnyű föladat egy kitünő politikai jellemről, mellynek egy egész élet's a megnyert eredmények össze-ge adhatnak helyes kulcsot kezünkbe, szólni életében; szólni kívált közpályája oly fordulati pontjánál vagyis oly ese-mény küszöbén, mellynek hatását a' jövőnd rejt; de melly mint a' kelőnap mindinkább fölvilágosítja szemünk előtt az életkép tán még homályos részeit.

Ez esemény, t. i. midőn mult évben kormányhivatal-ba lépett, mi most soknál a' megütközés köve, épen nem tünt előttem fel mint következzelenség politikai életében, sőt ép ellenkezőleg mutatkozott nekem elannyira, hogy én őt inkább addig nem értettem, míg kormányhivatalba nem lépett's azontul kezdetem érteni némileg; —'s azon ösvény nehézségeiben, mellyet választott's az önfelelőadás magas példaadásában bámulni ahítattal — nagyszerű ha-zafiságát.

Nem célom barátom! nemzeti Plutarchunk tisztel-állalni előre's megirni gyöngé ecsettel e' kor sovány év-könyveinek legszebb lapjait. Neve, jelleme történetünké. Célomra elég, ha politikai életének néhány momentumit minél szabatosabb's rövidebb összeállításban emléke-zetned fölidézem. Ezt is azért teszem, hogy Téged az ő ál-lása az ellenzékhez az utolsó jelenetek után meg ne zavar-jon's azoknak teljes igazolását leld e' sorokban, miket fe-lőle nem rég a' P. Hírlapban elmondottál.

Mintegy husz éve mult — mint tudod — mikor ő a' politikai küzdőterén föltűnik.

Első föllépése határozottan ellenzéki volt, ihlet-ve azon meggyőződéstől, hogy akkor a' fenyegetett alkot-vány's letiport nemzetiség megmentéséről van szó. Azon-ban —

Alig derülnek jobb napok e' honra a' közelebbi évek-ben, midőn a' nemzetiség's alkotvány körüli aggodalmak csilapolni kezdenek, már 1831ben kilép a' positívitas teré-re's megírja „Stadium á b a n” a' magyar ellenzék — mondhatni mai — hiszekegyét.

E' pontig ós a' magyar ellenzék hajszálal egyeznek's együtt állnak, azaz mi állunk mellette's ő a' nemzet isten-itett embere.

Van azonban egy hatalmas választó-fal közte's köz-tünk, mi mint később kifejlük, eleitől fogva létezett, de igen természetes okokból senki vagy kevesen vették észre eddig-elé. —

Ez egy meggyőződés, egy hit, melly első föllépése ó-ta maig minden iratait, mondatait's cselekvésit átlengi, de az élesen ellenzéki szereplésben nem léphetett még előtér-be's noha annyiszor mondotta, sőt már a' „Hitel” egyik fő tendenciáját teszi, meg nem értett sőt még észre sem véte-tett sem kormány sem nemzet által. Ez azon meggyőződé-se „miserint a' positívitas terén nagyobb vágások-ban haladni csak kormányunkkal egyetértve lehet; nélküle vagy épen ellene egyáltalában nem.”

Hogy a' „Stadium” megjelenése után nem sokára bo-rus évek következtek hazánkra, hol a' fenebbi tan háttérbe szorítottát és sem annak terjesztésére idő, sem befogadá-sára hajlam nem kedvezett, jól tudod.

Ez tartott az 1840ki országgyűlés végeig, hol az alkotvány vágásába viszszakertült, a' nemzetiség újabb bizto-sítékban erősödött's a' nemzet és kormány közti kibékülés szebb napjai látszottak földeülni a' magyar ég boltozatán.

Ezentul időszaki sajtónk szabadabban kezdett moz-goni. A' P. Hírlap megszületett. Ez hatalmas kezektől ve-zettette összegyűjté a' pártot, melly a' „Stadium” elveit vallá magáéinak's formaszorint párttá alakította azt. Ala-kulásunk első eredményei fényesek voltak és szédítőek's hogy elbizakodtunk, miért ne valljuk be?

Annyi hiány szemléletén's érezve, mire a' „Hitel” ta-nított, miserint „mindenben hátra vagyunk” neki fogtunk fiatal hévvel institutióink vizsgálatához's e-ben minden fenállónak ostromlásához's midőn mesterünk, ki fölkellett álmainkból, eljőni látta a' kedvező időt, hogy meg-győződésének a' nemzet pezsgőbb részében elfogadást sze-rezzen, azon meggyőződésnek t. i. miserint „nagya-gyá s o k b a n h a l a d n i c a k a' k o r m á n n a l e g y ü t t l e h e t, n é l k ü l e v a g y e l l e n e, n e m” a k-koron a' magyar ellenzék bizva erejében büszkén kiáltja ki: „V e l e t e k h a l e h e t, n é l k ü l e t e k, s ő t e l l e n e t e k h a k e l l.”

Itt van barátom! az egész különbség kulcsa, melly közte's köztünk választófal gyanánt emelkedett's melly ter-mészetesen ha pártunk állása e' részben nem változnék, annyival magasbra fogna még emelkedni, minél biztatóbb színben tűnnek előtte fel a' kormány czélzatai's minél ke-vésőbb gondolja nemzetiségünket's alkotványunkat föl-lőről fenyegettetve.

Hogy tehát elvéhez hiven a' kormányt's nemzetet egymáshoz közelebb vezesse, mi által a' kifejtés gyorsabb menetet nyerhet's nagyobb szerű eredményeket valósíthat, úgy látta, hogy egy természetellenes álladalmi kapcsolat nehézségeivel kell megvívnia's kimutatni a' nemzetnek, mikép „a' birodalmi kapcsolat méltányos igényeivel frígyet kell kötnie”

és meggyőzni a' kormányt, hogy neki „a' magyar nemzet irányában az alkotványos formák kényelmetlensé-gével meg szükség barátokoznia.”

Ezeket barátom tartsd mindenkor eszedben, vala-hányszor őt ügyeinkről's felőlünk, minket fölöle szólni hal-lasz, vagy ezekről olvasz; hiszem így semmi sem lesz többé talány előtted.

Forgasd át a' fenebbieket, szem előtt tartva a' „Hitelt, Világot és Stadiumot, alig lesz lap, mellyen, a' mondottak szellemét föl nem leled. Már a' Hitel, miben

nemzetünk mindenbeni hátramaradását mutatja ki, egy nemzeti közmeggyőződést támad meg, melly szerint t. i. minden hátramaradásunk oka csak a' kormány. Első lépés a' nemzet és kormány közti közeledésben. —

Nem akartam főnemlített munkáiból egy sort is fel-hozni, mert a' mint átforgattam, úgy láttam, alig van lap, mellyből fölidézni nem kellene vagy lehetne; némellyeket azonban még is felhozok a' fen elmondottak bizonyosságára, miket 1831ben már elmondott:

„Ki mindig a' kormány mellett, vagy mindig ellene van, általányosan a' sokaság olyannak itéli, kiben a' cha-racter bizonyos, sőt annyira megy ezen fallacia, hogy a-zokban, kik 3 v. 4 fejedelem uralkodásait élték keresztül's „mindig a' kormány mellett vagy mindig az ellen voltak — „a' dicső character állhatossága bámultatik; midőn hihe-tőleg nem lehet némellykor a' képviselőknök kívánataiban „el nem ragadtatniok's néha a' kormánynak egy kissé el „nem hibázni az utat's apodictice lehetlen, hogy 3, 4 fejede-lem mindenben egyenlő legyen. — „S így az sül ki, hogy „annak, kire a' változhatlan character reputációját kené a' „sokaság, igen sokszor nemcsak legkisebb charactere „nincs, hanem oly változókony, mint a' nád, melly majd „balra majd jobbra hajlong, a' mint a' szél fuj; — V i - „l á g 262 lap.”

„Nézzük a' közelebbi idöket, 1825ki's 1830ki or-szágyűléseinket. — 1825ben véresen, halálos sebekkel „megrakva vittük törvénykönyveinket tanácskozásink pa- „lotáiba, és sokan kételkedtünk: vajjon van é még alkotvá- „nyunk? — — már akkor hiv jobbágyi és szabad em- „berhez illő egyenes szó helyett a' hizalkedés szózatját vá- „lasztani's mind azt palástolni akarni, a' minek fényes nap „vala tanuja, — nem vala tán legszebb rolla's nem mutata „sok oly character, melly csak az igazság mellett harczol, „akár nyugatrul, akár keletről jőjön az. — — Lefolyt a- „zomban néhány év's a' bátor és igazszólók nagy része ki- „rályi hivatalban van; főtörvényszékeinkben oly férfiak ül- „nek, kiknek néhányival minden nemzet's minden idö di- „csekedhetik. — A' kir. magyar tanács — mint phoenix „ugy támad a' felhamvaiból's életerejének már több szép je- „lelt adá; a' törvénytelen utból lassanként szinte minden a' „honi törvény nyomaiba helyzetett viszsza; szóval a' hon „egy szerencsés eriszen ment keresztül. — — Elérkezett „végre a' mult országgyűlés (1830) — — 's vajjon a' ta- „nácskozásra nem mentek é számosan előre el h a t á r- „z o t t c h a r a c t e r r e l h o g y o p p o n á l n i f o g n a k ' s v a l l- „j o n m i o k b ó l? m o n d h a t n i, s e m m i o k b ó l, v a g y p e d i g m e r t „r o n t a n i k ö n n y e b b m i n t é p i t e n i ' s a' s o k a s á g t ó l m é g i s j o b- „b a n b á m u l t a t i k — — n é h á n y k é r d é s n e k m i n t p é l d á u l a' „k a t o n a - á l l í t á s i n a k, e l e i n t e t ö b b t a g a d ó v o t u m a v o l t a' t ö r- „v é n y e s u t o n, m i n t 1822ben; midőn legszámosb megye „minden cerimonia nélkül a' törvénytelen ségre állt, sőt né- „h á n y a z t m é g m e g i s k ö s z ö n t e t! — 's vajjon képviselési „c o n s e q u e n t i a ' s c h a r a c t e r é z e? 's v o l n a é c s u d a, h a e g y „e r ö s k o r m á n y i l l y k é z z e l f o g h a t ó e l é g t e l e n s e g e t ö n k é n y e „á l t a l p ó t o l n a k i? — — V i l á g 273. 274. 275d. lap.”

„Oppositóra legnagyobb szükség van; mert a' V a l ó, „azon egyetlenegy czélra vezető kalauza az emberiségnek, „csak elmesurlódások által szokott lépni a' halandók közé. „Hanem oly ellenzés, melly a' tárgy ismérte előtt határoz- „tatott már el, vagy csak kicsinyiségek körül bibelődik — „soha nem idézheti fel az igazságot's éle annyira eltompul, „hogy lehető későbbi nagy homályokon keresztül vágni „többé nem képes's oda fen — — az oppositio illy „bajnokiról ekép szólnak's tán méltán: Legyen a' törvény „szent, legyen sértve: okoskodások csak láрма és zaj.” — „Tompá bizodalom, bokros bizodalmatlanság consti- „tutionális emberhez nem illik. Világ 278d. lap.”

„S e' szerint reményem — kivált mostani idöknben, „midőn ma nem aza' legerősebb ur, kinek legtöbb a' kato- „nája, hanem kit legjobban szeretnek mindnyájan — úgy „nevezett „u d v a r i e m b e r e k” fogunk lenni: mert feje- „delmünk, ki atyai szándékinak már annyi jeleit adá, hihe- „tő egy újnira sem fog kitérni a' törvények utjából ezentul, „sőt velünk utóbbi hasznunk miatt atyai mód tanácskozni „stb. V i l á g 280d. lap.”

„S ha tanácskozásink közt több lesz a' philosophia, mint a' rabulismus; több a' praxis mint a' theoria; képviselőink közt több a' nemesen gondolkozó, mint a' privilegiált ember; több a' h a z a f i mint a' k o r m á n y f i vagy n e p f i ' s a' nemzet keblében senkihez sem határnélküli bizodalom sem oknélküli bizodalatlanság hanem csak ezen sor: Ébren légy magyar: őrt ki fog állni, ha nem Te, ha zádért? Világ 281d. lap.“

Legyen elég ennyi. —

Emlékezzél már most azon eseményekre vissza, melyek a' jelen évtized első éveiben történtek. Tudod hova sodort bennünket az elmaradás lesújtó érzetében a' sebes regenerationalis vágy, midőn indítványt indítványra halmozunk 's mit a' világ-történetben csak hosszú évek lassu evolúciója adhat nemzeteknek, vagy pedig csak revolutio teremthet, azt a' aristocraticus elemmel, értelmetlen massákkal egyszerre hittük békés uton létesíthetőnek. Nincs mit tagadnunk ezt, fiatal nemzet vagyunk 's nagyobb volt bennünk a' buzgóság mint a' számítás; több az akarat, mint tehetőség.

De képzelj már illy viszonyok közt egy statusférfit, ki a' nemzetnek minden moczanásaira feszülten figyel; ki nek őrszemeit semmi sem kerüli ki, mi fent és alant történik; ki előre látta 's leginkább láthatta a' keletkező reactiót; látta, miként félemedik meg a' mozgalmi törekvés hatalmas manifestációjától a' kormány 's aristokratiánk stabilismusra hajló vagyonsabb része; látta, mikintszövetkezik a' reactio szegényebb 's megvesztegethető nemességünkkel, mely bizony a' nivellirozásnak nem barátja; mind ezt látva, hogy éppen ő lép föl a' magyar ellenzék hatalmas orgánja 's vezetője ellen, természetesnek fogod találni 's mennyiben ez által roppant népszerűségét veti kockára — tisztelni is fogod. —

E' szellemben láttad őt a' regenerationalis sebes mozgalom, az idegen nemzetiségek feltámadó reactiójának csilapítására; a' védegyelet, önkéntes adózás ellen felszólalni.

'S vajlon miért mind ezt?

Hiedelem szerint nem egyébért, mint azon meggyőződésében, miszerint „nemzetünk — osztályaiban egymás ellen felzúdulva, kormányával meghasonolva — nem fog kifejlődni gyorsabban.“ A' fenemlítették pedig hite szerint az együttműködésre okvetlen szükséges erőket egymástól mindinkább távolítják, sőt egymás ellen fegyverzik — *ut figura docet.*

És már most miután fejtegetésimből kezdedben van a' történet kulcsa, bíráld meg higgadtan: van é politikai eljárásában következetlenség? Lehetünk é a' dolgok mostani állásában együtt? Létezik é köztünk elvi különbség?

Világosan nem. Nincs kérdése pártunknak, melynek szükségét előbb ki nem mondotta volna, mint mi, hanem azok létesítésére a' kormány és aristokratia beegyezését hizi föltételnek 's azért ohajja a'

m o d o r b a n az osztályok kiméletét 's ez általi megnyerését — szóval a' kormány és aristokratia meghódítását haladásunk számára — hogy velök, ne nélkülök vagy ellenök járjunk el. 'S a' t a k t i k á b a n, hogy törekvésink ne kihívás alakjában álljanak ki 's elfogadatusuk helyes számításal lehetővé tétessék.

Szóval mi az elvont elmélet, ő a' siker 's létesíthetőség embere. Előttünk az elvígazságos léte, a' korkövetelés jogossága áll; előtte bonyolult körülményink közti lehetőség kiszámítása.

Ó az ellenzéknek vagy elveinek ellensége nem lehet; ezzel egész multját tagadná meg; de igen is ellensége azon eljárásnak, ha a' n e l k ü l e t e k elvvel a' megnyerendő magas aristokratia reactioja felhivatik; ha a' magyar ipar fölélesztése után törekedve szomszédink féltékenységét keltjük föl 's ellenséget támasztunk; ha az önkéntes adózás kiállításával az aristokratia nem adózó része ellen feltámasztjuk az alvó erők figyelmét; ha az idegen elemek föltámadt reactiójának bármí gáncsolásokkal új taplálékot adunk.

'S ezért ki merné őt az adó, nemzeti ipar 's nemzeti-ség ellenségének tartani?

Élj boldogul. Én megirtam, te itélj higgadtan. Y.

T. Gerles P. tudor ur és a' szökealmi gazdaságképező intézet. Harmad izben voltam már bator hazánk gazdasági intézeteiről alkalmilag egyéni véleményemet nyilvánosan kimondani 's mindannyiszor tartózkodás nélkül kijelentém, hogy a' k e s z t h e l y e o r g i o n korábbi értékéhez képest egy pár év tized óta hanyatlott. — Illy véleménykifejezni jogomban állott; de jogában szinte tudor urnak is ezen állítás czáfolatát megkísérteni; úgy hiszem azonban, hogy e' jog ürügye alatt felhatalmazva nem lehetett személyes sértésekre fakadni, mit tenni érdemes archon ur e' beces lapok közelebbi három számaiba foglaltatott unalomig (?) hozszadalmos cikkében, nem átalott; mi csak azt tanusítja, hogy a' parlamentararis vitatkozás illedelmes modorát nem

ismeri. — Midőn tehát jövőre érdemes archon urat a' kölcsönös becsülés érdekében higgadtabb modorért 's illő kiméletességért kérném, bátor vagyok fenérintett nyilatkozatára némely jegyzetekkel válaszolni. —

Először is kérem magamat minden olly szándoktól felmentetni, mintha én kérdéses nyilatkozattal a' keszthelyi georgiconnak valaha ártani kívántam volna; sőt ellenkezőleg czéloom egyéb nem lehetett, mint tökéletesbitési 's emelkedési ösztönt ébresztetni. — Legkevésbé lehetett pedig szándokom a' georgicon a' szökealmi intézet nagyobb kiűntetése végett gáncsolni, minthogy először a' georgiconról véleményemet nyolcz évvel előbb kimondtam, mint a' szökealmi intézet eszméje megfoganszott, és mert másodsor ez utóbbinak rendeltetése egészen más, mint amannak 's az ország szükségéhez képest mind a' kettő elenyészik; 's egyik a' másiknak útjában semmikép nem áll. — Személyeket sem akartam sérteni; mert az ország nevében nem követelhetni, hogy olly fontos ügynek, mint a' mezőgazdaság, egyesek nyujtsanak nagy áldozatokkal képezési eszközöket; minő követeléselem lehetett volna tehát a' tulajdonos gróf irányában? — A' tanítói karra sem ereszkedém ki; én nem mondtam, hogy a' professor urak megválasztásában nem volt elegendő tapintat; én nem állítottam, hogy az érdemes archon urnak nincs elegendő kormányzói tapintata, hogy nincs erélye, hogy rendszeres előadása vagy oktatói tehetsége nincsen, vagy hogy tñt több rendbeli hivatalai intézeti működésében gyakran gátolják. Én mindezt nem állítam 's csak egyedül azt, hogy az intézet egy darab idő óta hanyatlóban van. Ezt érdemes archon ur nem czáfolja meg azzal, hogy a' növendékek száma szaporodik. Ebben csekély nézetem szerint a' keszthelyi georgicon ártatlan; a' m. Gazd. Egyesület lapjai, folyóirata 's egyéb mozgalmai által a' közönségben tanulási vágyat ébresztett, megmutatá az elméleti képezés becsét és hasznát, 's a' felzivatott fiatal ember oda megy, hol valamit tanulhatni vél 's így elmegy Keszthelyre is, mint elmegy magyar gymnasiumainkba, noha igazságosan ezeket sem lehetne jeleseknek állítani. A' haladó korrall mindinkább kifejlő fáról vont hasonlatosság e' tárgyra átvive igen sántikál; mert biz a' keszthelyi georgicon sem körtvély, sem tölgy, sem egyéb élő fa, mely csak amugy magától virágzik és gyümölcsöz, sőt ha a' szükséges szellemi 's erkölcsi eszközök hiányzanak, — a' mostani georgicon idővel az egykori reményteljes georgicon pusztá parodiájává válhatik. — És engem semmi sem szomoríthat inkább, mint hogy az érdemes archon ur az intézet silyedését érezni nem akarja 's úgy látszik hasonló ahoz, ki mivel naponkint néhányszor tükörbe néz, teljes megváltozását 's fogyottságát észre nem veszi, — vagy mint azon kis gyermek, ki bujdosít játszván, bekötött szemével azt hiszi, hogy mivel nem lát, ő sem látta-tik. —

Hogy a' georgiconból jeles gazdák kerültek és kerülnek ki még maiglan is, még mit sem bizonyít arra nézve, mintha az intézet minden hiányon fölül állana; hisz Magyarországnban hála Istennek nem csekély számú jeles férfakkal, sőt világhírű tudósokkal is bírunk, mind a' mellett, hogy iskoláink nem voltak a' legjelesbek. Sőt jeles gazdáink vannak, kik soha sem minemüintézetben nem voltak. Egyéni értelmiség és iparkodás nem épen az intézetek érdeme. —

Mind e' mellett nem egy adhat bizonyosságot arról, hogy ösztönzéseimre ment a' keszthelyi intézetbe, mert ez is jobb a' semminél, 's valamit ott is csak tanulhat, 's annyit legalább mindenestrem, mit kellend tudnia, 's mire kellene tehát későbbben magán-szorgalmát fordítania.

Egyébiránt kevés önerőre mutat, hogy érdemes archon ur a' vitatkozást idegen térére, t. i. az óvári és szökealmi intézet körébe vitte át. — Amaz kegyes pártfogására nem szorul, imez ellenszenvétől nem fél. — Az óvári intézetre nézve ismételve ki merem mondani, hogy benne a' tanítási nyelv némel létét egyéni leg restellem 's roszalolom, habár e' részben követelésekre igényem nincsen. Magának az urodalomnak jelességeit igen is ismerem, 's Wittmannak, egykoron atyai barátomnak, halhatatlan műveit tiszteltem; de mindezekes gyakorlati hasznót nyujt az ott tanuló ifjúságnak, melynek legalább ez előtt kevés alkalom nyujtatott magát olly jeles eszközök közepette gyakorlatilag is képezhetni. — De ki a' német nyelvben megnyugszik, más oldalról legalább azon

elégtetele van Óvárrott, hogy az elméleti oktatás lehetőleg részletes, világos, a' korrall és tudományyal haladó, egy szóval jeles.

De a' szökealmi intézet sem egyikkel, sem mássikkal versenyezni nem fog és nem akar, mert az kiválólag majoros és kissé önálló gazdák képezésére van szánya, noha tervileg bármely g. tisztnak sem o-hajtunk több isméretet, mint a' mennyit ott a' növendéknek 3 év alatt nyujthatni reménylünk. Érdemes archon ur pedig kevés hazafiságot árul el, midőn ezen zsenge intézet fölül olly vészjóslólag emlékezik. — Ha virágozni fog, (miért imádkozom és fáradok,) nem archon ur érdeme leend; ha bukik, nem az én bűnöm. A' keszthelyi és szökealmi intézet 's archon ur és én közöttem azon jellemző különbség áll csak fen, hogy a m a z, egy halhatatlan magyar dynastának halhatatlan műve, érdemes archon ur kormányzása alatt (nem mondom, miatta) kezdett hanyatlani, 's hogy e m e z hazafiai rokonindulatok által gyamolított munkásságom 's véres veritékem gyümölcse. Nem igénylitem még csak érdemet sem helyezek, mert hazám iránti adóm egy részét hiszem általok le-rohatni; de a' kebelnek hallatlan ridegségét árulja el, félreismérhetlen hasznu, hazafiai törekvéseknek már előre is vesztét és hiúsulását kárörömmel jósolgatni.

Azonban sokkal becsületeseb embernek ismerem tisztelt archon urat, mintsem hihetném, hogy őszinte jóakarattal irányában szívéhez guny vagy kaján érzelem férhetne. Csak egy pillanatra feledkezett el magáról, azt hívén, hogy egy intézetet gáncstól fényes multja felment, 's hogy az idősb kor lenézésre, sértésre, vagy leezkzésre jogosít.

A' keszthelyi és óvári intézetek hiányosságának megemlítésénél főczéloom csak az volt, megmutatni: mennyire szükséges hazánkban egy középponti, minden tekintethen kiegészített, országos gazdaságképező intézet, mint a' mult országgyűlésre is terveztetett, mely mintegy egyetem (nem értem a' magyar egyetemet) álljon magas tőkelyeiben és segédforrásaiban a' tartom. gazdasági intézetek fölött; mely utóbbiaknak ismét (mintegy mezőgazdasági gymnasiumokat 's lyceumokat képviselve) az ország különböző éghajlatához 's vidékeihez képest nagyobb számmal kellene az ország külön vidékein létezni. 'S ezek között a' keszthelyi georgicon, szerencsés viszonyai között 's határtalan bőkezűséggel teremtett készületei, gyűjteményei és segédforrásaival mellett, bizonyosan visszanyerheti korábbi jelentőségét és sikeres közrehatását. 'S ezt részéről még megérhetni annál erősbben hiszem, minthogy a' georgicon halhatatlan alapítójának jeles unokája, gr. F e s t e t i c s T h a s z i l ó ő nagysága, elegendő belátással, erélylyel 's nemes indulattal bír, mindezt nemcsak akarni, hanem eszközölhetni is, mit én érdemes archon urral egyetemben teljes szívből ohajtok és reménylek.

Török János.

Árvamegye évnegyedes közgyűlése december 15én vette kezdetét. Első alispán ur félévénként a' megye állapotáról jelentést tenni tartozván, ezt terjedelmesen 's kimerítőleg tette meg. Kitéstett belőle, miként népségünk forroláz 's vérhas miatt sokat szenvedett, most azonban egészségi állapota jobb karban van. Három év óta mostoha termékek miatt inségeskedvén, az ideinek örült népünk, de meghiusult minden reménye, mert egyetlen főtápláléka a' burgonya elrothadt 's ez juttatja végső inségere. Sok helység még jégeső 's vizáradás miatt is szenvedett. Utaink 's közlekedésink jó karban tartására az idén is nagy gond fordított 's az új törvény rendelete szerint azon pontossággal, mellyel a' még hozzá nem szokott népnél első izben eszközölhető vala, vitetett véghez, több új utvonall épített, több megújított, melynek következtében a' bejelentő első alispán Krakó városnak az ausztriai birodalomhozi csatoltatása 's ez által bizton várható nagyobb kereskedési közlekedés tekintetéből, legfelsőbb helyeni szorgalmaztatását ajánlja, miszerint szomszéd Galiczia Szpitkovicze helységéből Mislenicze felé vezető utvonall minél előbb építessék fel 's így e' megyei Podvilk helység a' galicziai kereskedelmi utvonallal köztessék össze; továbbá, hogy a' Turdossinban és Jablonkán létező levélszedői hivatalok rendes postaállomásokká emeltesse, a' turdossini postaállomás pedig Polhorán felállítandó legalább egy levélszedői hivatal által Galicziában levő saibuschi postával 's így Sziliziával és Morvával, honnan élénk kereskedés üzetik e' megyével, kapcsolassék össze. Végre aggodalomteljes érzéssel jelentette, hogy a' hadi adó hátramaradása ez évben 78,528 ft 34kr-ra nőtt, melynek teljes beszedésére semmi vigasztaló kilátás nincs. Bejelenték járásbeli

szolgabíráink is az adózók idejének természetét, melynek következtében az inség elhárítása vagy legalább részbeni enyhítése módjairól intézkedendő KK. és RR. külön gyűlést tartandak, mely is januárius 7kére tüzetett. Egyik főszolgabírónk indítványára folyamodandunk a' nm. Helytartó-tanács, az építész-kormányzó hivataltól a' felemelt sóárul jutalmazandó egyed kiküldetése végett a' turdossini nagybbszerű híd építése megvizsgálására, minthogy a' már reá fordított sok munka és költség után emelkedésének csak igen kis látszaja van, s ez nem csekély aggodalomba ejt. — Külmegyei levelezésekből érdekesek voltak Pozsony és Kraszna megyéi Erdélynek Magy.országhoz kapcsoltatását szorgalmazók, melyek is az országgyűlési utasításokban munkálandó választványnak szolgálndak tárgyal, és Tolnamegyéi bábászati könyvét ajánló egy példány-megküldés mellett, mely is rendes főorvosunkkal közöltetni fog. Vasmegyének a' svábok bevándorlása elleni levele nálunk épen helyén volt, minthogy megyénk túlnépesedett s a' mostoha időjárás miatt kebléből naponként annyi vándorolki, hogy csak bámul az ember, mint férhetett ez a' szegény Árvába, de közönségesen nagyobb része mindenét vándorlásba elköltve, koldulva tér ismét vissza. Nem ellenzi e' megye, sőt szükségesnek látja, hogy az alföldi puszták benépesíttessenek, minthogy ebben honunk felvirágzásának nagy emeltyűjét látja, hanem némelyek indítványára megkérendő lenne a' kormány, hogy a' túlnépesedett felsőbb megyéket vegye tekintetbe, s csak a' mennyire ezekből nem telnék a' puszták benépesítése, külszóiak csak annyiban fogadtassanak el, a' levél mindazáltal tudomásul vétetett. Elnöklő főispáni helyettes ur megemlité, mikép tudomására jutván, hogy nm. gróf Zichy Ferencz mint Árvauradalmi főkormányzó gróf alattvalói sorsát enyhítendő kegyesen rendelkezni méltóztatott, miszerint az uradalmi favágásokban minden erdei munkát, melyet különben az uradalom urbéri munkából végeztet, készpénzért dolgoztatand föl ez évben, mely munkabér körülbelül 60 ezer ftnyi keresetmódot nyújt, — hogy továbbá a' jégverés által károsult helységeknek idej hátralevő pénzbeli tartozásit elengedte, általjában pedig a' pénzbeli tartozások behajtása körül minden szigorú mellőztetni parancsolt. Ezen atyáskodó intézkedésért ő nagyméltóságának megyeileg köszönetet szavaztatni javasolt főispáni helyettes ur, egyszersmind pedig, miután csak azon jégverés által károsult helységeknek, melyek segedelmért folyamodtak, engedtetek el a' censusok, a' többi hasonló károsult helységnek hason kegybeni részletésre megkérni ő nagyméltóságát — tervezi, mi el is fogadtatott. Az uradalom érdemdús igazgatójának pedig, ki ezen üdvös segedelemmódot oly lelkesen terjeszté elő ő nagyméltóságának, főispánhelyettes ur a' gyűlésben köszönetét nyilvánosan jelenté.

Az előfogatok, melyekkel adózóink átutazó külmegyeieknek is szolgálni kötelesek, zab- és szénadrágaság tekintetéből kebelbeliekre nézve 1 ftról 25 garasra, idegekre nézve pedig 25 garasról 30 garasra emeltettek néhány község folyamodására.

A' staturium meghosszabbítását egy évre ismét kérendjük.

A' marhahús ára 8 v.krról 9re emeltetett s illetőleg 10 v.kra, a' mint t. i. sovány vagy hizott marha fog vágatni.

Jövő törvényszékek martius 8ára, közgyűlés martius 16ára tüzettek.

☉ **Békésmegye közgyűlése.** Utolsó levelllemel ugyanazon számu Jelenkorban megjelent egy másik békési levél hibás adatit időközben Szakál Lajos ur igazítván, e' köteleesség alól felmentve, f. h. 14kén kezdődött közgyűlésünkről kívánom az orsz. közönséget tudósítani. —

Megyei közéletünk hasonlít a' jó házassághoz, melyben ha van is néha egy kis szóvita, házi fergetegek soha sem háborítják. — Az alispáni beköszöntő jelentésből ezek leginkább megemlítendőek: a' megyei tisztviselőknél hivatalos köteleességükben fáradhatlan pontos eljárása kiemeltetvén, egyszersmind értesültünk, mikép a' polgári és fenytő törvényszékeken minden per (egy pár kivételével, melyek az ítéletet gátló okkal együtt egyenkint megemlítették) ellátatott; — a' közbátorság tekintetéből, a' RRnek mult gyűléskori határozata szerint, a' csendőrök 8 egyeddel szaporítottak s illető állomásaikra el is helyeztettek s most, ugymond jelenté e. alispán ur, a' közbátorság lehető legbiztosabb lábón áll, habár néhány hét előtt Csabán, egy szőlőbeli házban magányosan lakó férfit kirabolatván megfojtatt, tegnapelőtt éjjel pedig Gyulán, a' székvárosban, egy aszszony rablás közt szinte megfojtatt, s ennek házában lakó egy férfi is majd haláláig kizoztatott; — de ezek — ámbár az igazság még nem jött a' gonosztevők nyomára — csak mint egyes gonoszított állanak, s nincs semmi ok attól tartani, mintha rabló csoportok, vagy gonosztevő társaságok léteznének a' megyében; — a' lefolyt utolsó ósz

hónapokban az egészség állapotja igen nyugtalanító s a' halálozás szerfelett gyakori volt, — de e' baj már jobbra fordult; — az adó rendesen beszédetett, azonban előre is figyelemzetnek a' rr, hogy ha az ezentul nem történnék, ne a' tisztviselői kar hanyagságának, hanem az idő mostohaságának tulajdonítsák, mert csak a' mindennapi élelem beszerzése is szerfeletti gondot ad most a' szegény adózónak; — ujjab hivatalos nyomozások után, ismételheti szóló alispán a' mult gyűlésben mondottakat, hogy t. i. ha nagy leend is megyénkben a' szükség, éhenhalástól nem igen tarthatni, kivéve talán Csaba város némely szegényeit, — azonban isten keze örökösök ezek fölött is. Ezek után hatályos szavakkal figyelemzetet elnöklő alispán a' rret, mikép talán soha sem volt annyi panasz mint most a' szóbeli bírásokodás és osztoztató küldöttségekből eljárás, nevezetesen pedig az ezek által okoztatott költségek ellen; e' törvények jótkönyv célzatát kijátsza az ügyvédek leleményes fondorlata, — naponként jönnek e' részben hozzá panaszosak, kik mint alispán politikai uton segíteni nem tud, felhija ennélfogva a' RRet: utasítsák ez ügyet törvényszékre, hogy az, az elharapozott rosznak megfékezésére sikeres szabályokul gondoskodják, addig is reményli Békésmegye bírásokodó tisztviselőitől, hogy a' prókátorok aljas fogásit semlegesítve, prókátóri fondorkodások által magokat behálóztatni nem hagyják 'sat. Ha tisztelt elnökünk beszéde folytán többször ki nem emeli a' tisztviselői kar s ahoz beszéde végén is ezen apostrophot nem intézi, hajlok leendettünk hinni, hogy amaz elvet követi: jüsd a' nyeret, a' ló is megéri, így azonban kénytelenek valánk meggyőződni, miszerint nem „azért beszél leányának, hogy anyámaszszony is értsen belőle,“ hanem csakugyan egy e' dül az ügyvédekkel van dolga. És nem tagadhatjuk sajnálkozásunkat, miért nem sorolt inkább egyes tényeket elő, hanem az egész ügyvédi kart, — melynek még nem olly szerfölött régen maga is tagja volt, így állította szegényekre! A' rozlelkűek mellett nincs semmi mentésünk, bűnhődjenek, ki velők a' pelengérrre, adassanak által a' közmegevetésnek; de az egész kart öszszesen megtámadni, méltányosnak nem tartjuk. Sajnálunk azt is, hogy az egy pár jelen volt nemes születésű ügyvéd nem kérte vala meg elnöklő alispán urat specialitások elősorolására. — Elnöklő alispán ur beszéde befejeztével, m. alispánunk, legalább a' panaszok egyik forrásának megszüntetésére célszerűnek látná, ha a' rr. végzésleg kimondaná, hogy a' szolgabírák, az előfogatok felszámítása mellett más járásokba szóbeli bírásokodást gyakorolni nem járhatnak, s ha megállapítatnék, mit ő főszbíró korában gyakorolt; ő t. i. esküttjével minden két hétben bizonyos napon tartott szóbeli bírásokodást, a' mikor az időközben meggyült ügyeket, az alpereseket helybeli előjárók által idéztetvén, minden perkölség nélkül itélte el. Sz...y urodalmi ügyész ur, ki a' k...i urodalomban a' szóbeli bírásokodást gyakorolja s bizonyosakká teszi a' rret, hogy az előtte ez évben is lefolyt 40—50 illetén ügy a' feleknek egy krjokba sem került, azt hiszi, mikép a' baj egy részről onnan ered, hogy a' szóbeli bírásokodást nem minden földesur, kiknek kellene, gyakorolja s ily esetekben aztán szolgabíró és eskütt urak magokat mintegy compromissionalis bírákul tekintvén (ámbár az 1836: 20. t. cz. 3ik §a ily esetekben a' bírásokodást egyenesen köteleességüké teszi) nemesak előfogatokot de napidijakat is számitanak föl. Határozat lón a' m. alispán által javasolt mód elfogadtatása s az ügynek bővebb intézkedés végett a' törvényszékhez utasítatása.

Érdekes lesz a' Békésmegyén kívüli olvasó közönségnek is tudni, hogy R é t h y Lipót nyomdász, szabadtéket nyert megyénkbeli Szarvas mezővárosban könyvnyomdát felállítani, miről a' megye a' fóm. kancellaria által értesítetik. —

A' nagym. helytartóság is sürgetvén, hogy a' nemesi pénztár a' házinak tartozását már egyszer fizesse vissza, ennek folytán értesültünk, hogy ez mult gyűlés óta legnagyobb részben már megtörtént, csak a' gyulai nemesek tartoznak még néhány forinttal. — Itt eszmétársulatnál fogva megemlítendő, hogy az adó alá eső vagyont bíró nemesek és hasznobérlők, mintegy 5 (azaz öt) évnvi adómenyiséggel tartoznak, elnöklő alispán azonban bizonyosakká tevő a' rret, hogy ez be fog hajtani s hogy ez évben is több hajatott be, mint bármikor ezelőtt.

A' nagymglu helytartóság amaz intézvénye körül, melyben — miután „maga utján“ értesült, hogy Zabolos felszólítására Békés is megtagadta főispánjától a' törvényszékeken elnökösködhetést, ezen megyei határozat fölterjesztését kívánja, — eleinte eltérni látszattak a' vélemények. Volt ki megiratni kívánta a' nmlgu helytartóságnak, hogy bármi uton értesült, hibásan értesült; más azt kívánta megiratni, mikép mi nem is voltunk az esetben ez elnökösködést megtagadhatni 'sat. Végre abban lett a' köz megállapodás, hogy a' kérdéses végzés, nem lévén Békésnek

semmi oka ezt bárki előtt is titokban tartani, minden commentár nélkül küldessék fel.

Törvényhatósági levelezések közt megemlítendőnek hiszem, hogy Sz e r e m vármegyétől egy m a g y a r levelet vettünk s e' téren szívesen üdvözöljük a' testvér megyét. —

A' nagyváradi sz. székek egy végrehajtás végett hozánk küldött „határozatát,“ formahijány miatt lehetetlen végrehajtatnunk.

E' gyűlés folytában nem csekély érdekű tárgy volt egy előntés, mely szerint a' magát urbéri tartozásitól megváltott Szarvas mezőváros volt földesurai, bemutatván a' köztük s említett város közt, a' kisebb királyi hasznovételek, urijogok s a' tre nézve e' várossal kötött örök eladási szerződést, illető véreiket eziránt előntik. Ez alkalmat nyujt megemlítmem, hogy Békés vmegyében (a' kir. kis hasznovételek örök árát is ide értve) Szarvas hatszáz s néhány ezer, Csaba pedig nyolcszáz s néhány ezer ezüst forintért megváltotta magát, s e' két városnak, bár saját erejükből is tetemes summákat fizetnek s illetőleg már fizettek is, még mintegy egy millió pengő frtot a' lehető legbiztosabban kölcsönözhetni, mire tőkepenzeseink figyelmét bátorodunk felhívni.

Előre nem látott s így el sem háríthatott ok miatt a' gyűlés végeig nem maradhatván, ez uttal többről nem értesíthetem.

Vasmegyei közgyűlés. Szombathely, decemb.

12én. Ez évi utolsó évnegyedes tszékünket megelőzte közgyűlésünk, mely két nap tartott dec. 9kén vevé kezdetét, mely alkalommal ismét szép jelét adák megyénk Rendei a' közügyek iránt viseltetű hű részvétüknek, mert a' majd feneketlen sárral fedett utaink daczára is tanácskozott tere-münk kielégítésig telve volt; de mind ezek mellett is, midőn rosz utakról van szó, lehetetlen fel nem sohajtan: köztelherviselés! mikor jó el a' te országod ?!!! —

Főispáni helyettesünk a' rendelkez intézett üdvözlete után szokott mód szerint a' leérkezett udv. parancsokat kívánta felvételni; de Z. H. gr. indítványára, mely majd három órai vitára nyujtott alkalmat, a' rendek figyelmüket előleg is a' közlegő országgyűlésre fordítván, nehogy a' követi utasításokban előfordulandó azon sok fontos tárgy kellő megvitatásában, melyek ha a' t. hozás elintézése alá kerülendnek, a' haza jövődjére oly nagy elhatározó befolyást fognak gyakorolni, az idő rövidsége által megszoríttassanak s az ily fontos kérdések tárgyalásában mindazok, kik törvényes joguknál fogva azok iránti rendelkezésbe befolyhatnak, minél nagyobb számmal részt vehessenek, elhatározták, hogy jövőre minden évnegyedes közgyűlést megelőző héten az országgyűlési utasítások szerkesztésére megbízott választvány öszszeülvén, a' közgyűlési tárgyalás alá halasztott kérdéseket rendszerint tanácskozással vegye s eljárása eredményét a' bekövetkező közgyűlés első napjára bemutassa. Minthogy pedig még 1845ik évben hozott végzés által nevezett tagok száma több változás miatt fogyatkozást szenvedett, az irt választottsághoz színt Széll József első alispán ur elnöklete alatt még Zarka Sándor 2od alispán, Batthyányi Lajos gr., báró Mesznil Viktor, Bertha Antal, Nagy Ferencz, Péchy Manó, Reissig Alajos tábla-Polányi János és Darás Albert főszbíró és Hrabovszky Zsigmond aljegyző urakat csatolták oly világos határozattal, hogy ezen választványi ülések ugyan nyilván, bárkinék is hozzájárulásával tartassanak, tárgyak iránti eldöntő szavazattal azonban csak azok bírhasanak, kik e' két rendbeli végzésekben megnevezve vannak.

Következtek az udv. parancsok, h. t. intézvények s más egyéb hatósági levelek, melyek tárgyalásai közt meglepő volt egy városi levél, melyben a' megye arról értesítetik, hogy biz. uri emb. egy 12 év. leánykán erőszakos szep-lősítést követvén el, bűnöstársai a' városi tszék által már bebörtönöztettek s bünperbe fogattak. A' megye részéről is azonnal vizsgáló küldöttség neveztetett, mely a' bepapasztoltnak a' közlött irományok nyomán leendő kihallgatására oly utasítással küldetett ki, hogy ha törvények rendelkezése nyomán szükségesnek látandja, személyének letartóztatásáról is intézkedjék. —

Több tisztí jelentés nyomán ismét a' rendkívüli eszésekéből eredett árvizek által számos hidon tett tetemes pusztításokról értesültek a' rk; melyeknek haladék nélküli helyreigazittatásuk azonban rögtön elhatározatott, s hiszszük, hogy egyik sem fogja az utasokat veszélyes helyzetével olly sokáig fenyegetni, mint a' Szombathelyről Rohoncra vezetű nevezetes országuton levő ugynevezett rohonczi híd, mely még mult vizáradáskor történt megszagattatása óta mindig egyenlő veszélyes helyzetben van; egyébkint ezen könnyen nagy kárt okozható körülményt van; egyébkint ezen célból emlitem mintha ezáltal a' tulajdonos földesuraságot kívánám annak helyrehozatására serkenteni — mert bizton hiszem azt, hogyha ezen veszélyes állapot tudomására jutott, megtette a' teendőket; hanem csak azon okból,

hogya a t. tiszturak hagyjanak már föl a semmit nem tévessel, nehogy az illy hoszu idő alatt a gondviselés által elhárított veszélyek után, a továbbra nyulható hanyagság miatt áldozat essék. — Jövő 1847dik évi első évnegyedes közgyűlésünk febr. 8án veendő kezdetét.

A szombathelyi casinónak is volt dec. 11én gyűlése, melly alkalommal az egyletnek közszereteli eddigi derék elnöke Szabó Miklós tbiró ur a jövő évi elnökösködésről — külföldre utazása miatt leköszönt, — kívánjuk, hogy a nagy hazafit a szerencse Istene egész útjában vezérelni meg ne szűnjék! helyette azonban a minden jó ügyet készséggel pártoló báró Mikos János, könyvtárnoknak pedig Horváth Boldizsár városi főjegyző urak választattak meg. Jövő évre az egylet hírlapjait kettővel szaporították, a nagy reményű „Honderű“ azonban kevésbé multi hogy egészen ki nem derült, de mégis azon egy okból, mivel magyar, ismét megrendellett. — Ezen gyűlési végzetek közt legnevezetesebb volt egyik tag által az olvasóterem eddigi szűkhelyének megnagyobbíthatása tekintetéből a főlöszleges tekeasztnak kiküszöböltetése fölötti indítványára fölkiáltással kimondott azon határozat, „mi mulatni akarunk s maradjunk a régini!“ mellyre a gyűlés a nagy füst között eloszlott, s természetesen maradtunk a réginél.

Az ipart pártoló barátoknak, kik belföldi keztüknek nehezen kaphatásuk miatt panaszkodtak, több időig külföldön mesterségében szerzett szép tapasztalattal haza érkezett Pieszenberger Flórián keztüknek honmaradtával aggodalmok megszűnt, s egyedül belföldi keztüknek elállott raktára fellelhető a belsikátorban a megyeháza mellett. —

Egy hazájavesztett bujdosó német színészesapat is működik városunkban, de pártolókra, kivéve néhány molyyete keblüt — nem igen akadnak. L e v e l e z ő.

Eger dec. 9. Tegnap ünneplé itt ó excja főtiszteltü patriarchaérsek Pyrker János László ötvenéves papsága örömnapiját. Noha a tiszteletré méltó ósz Karlsbadban átszenvedett legutóbbi súlyos betegsége következtében még igen gyöngének érzé magát, s még néhány nappal azelőtt ugyszólván semmi remény nem létezett, hogy ó excja a szent működést elvégezhesse, mégis, hála legyen a mindenhatóknak, közörmre szerencsésen elvégzé. Minden oldalról nagy és kicsiny előzőnlött a várt ünneplére. Négy megyei püspök: b. Barkóczy székesfehérvári, Ocskay kassai, b. Böhmer nagyváradi, Bartakovics rozsnyai s címzetes püspök Fogarasy Mihály, pesti egyetemi hittani karigazgató, segédkedtek a főtiszteltü ósz aranymisés oldala mellett. Több főpapot a mostanlag igen rozsz utakadályoztatott az idejövételben. Heves és Borsodmegyéből küldöttségek érkeztek — mindegyike harmincz személyből. Az itt órségeskedő gyalogezred zászlóalja diszben állván ki, kettős sort képezett az ó excjától épített új székesegyházban, melly sok ezer embertől tömve volt. A nagymise 9 órakor kezdődött, mialatt, evangelium után, főt. Lévy idevaló kanonok megható beszédet tartott. Míse végével a jubilans két azon nap keresztelt izraelitát s egy térenzent megbérmált s megáldott egy ötvenéves aranyházasságot. Ebédlakomára mintegy 170 vendég jelent meg az érseki palotában, miközben számos áldomás ürittetett. Az egész város örömnapot ült s este fényesen ki volt világítva, minél számos ház igen szép transparensek s elmés emlékmondatokkal tüntette ki magát, szeretet és hódolás, csodálat és gyermeki tisztelet nyilatkozván ez utóbbiakban. Egész késő éjig hullámozott a nép mozsárdurrogások s éljenkiáltások között. Kétszáz városi szegény nyert e napon nevezetes adományt s a szolgálattelvő katonaság kettős zoldban részesült.

Horvátországi dolgok. A zágrábi lapok ns Zágrábmege folytatva tartott közgyűléséből még a következőket emelik ki, mit mi is a magyar olvasó közönségére nézve érdekesnek tartunk közölni. F. hó 5én tartott ülésben olvastatt egy, nov. 26án kelt kancelláriai rendelet, mellynek értelme szerint J. A. turopolyai gróf mind azon időig, míg a turopolyai panaszok vizsgálatára megbízott kir. biztos ezen eljárását be nem végzendí, a turopolyai kerületi grófságtól, mint minden ehez tartozó s viszonyuló intézkedhetések, eljárások s köteleességektől felfüggesztetik; a turopolyai nemes közönségnek szoroson megtiltatik a kir. biztos megegyezése s engedelmé nélkül gyűlést tartani; nemes Zágrábmege közönsége pedig megrovatik, hogy a hivatalától felfüggesztett turopolyai gróft eddigi merészletiben s az elcsábított nemességet tévedésiben megyei hatóságával támogatni bátorkodott a helyett, hogy a legfelsőbb helyről kinevezett kir. biztos iránt kellő engedelmesség és szolgálatkészséggel viseltetett volna. Kir. biztos ur ezen rendelet által felhatalmaztatik a hivatalától felfüggesztett turopolyai gróft, valamint a turopolyai nemességet is ez iránt helyettese által tudósítani; azontul pedig, hogy a legfelsőbb kiküldetésnek teljesen elegend legyen, eljárását, a körülmények netalán úgy kívánván, katonai

erővel is támogathatja, egyszersmind ügyelni fog arra, hogy a turopolyai kerület közigazgatási s igazságszolgáltatási tekintetben semmi hátramaradást ne szenvedjen. Ezen kihirdetett rendelvény után a felfüggesztett kerületi gróf bővebben nyilatkozott.

Mire az utána szólottak kiváltkép e kérdés megfajtásával foglalkoztak: mit kelljen e körülmények közt tenni? P. G. mint turopolyai kerületi ülnök javasla: hogy a rr. ez esetben egyenesen ad manus suae Maiestatis repraesentáljanak; valamint a kérdéses rendeletet minden magyar t. hatósággal körlevél útján közöljék, fölkerve ezeket, hogy e tény országgyűlési séreimeik közé sorozzák. Ezen indítvány minden oldalról élénk támogatásra talált, sőt némelyek kívánták még, hogy az I — n féle ügyben, s a rakitjei viszszahelyzésben érkezett udv. rendeletek is csatoltassanak a körlevelekhez, hogy a turopolyai gróf irányabani bánásmód még inkább kitűnjék. Mások elégnék tarták a felség saját kezeihez czimzendő felírást, s e mellé csatolva a dolgok hű kivonatát, minthogy valódi sérelem csak itteni mellőztetéssel lehet. — Végre azon alispáni megjegyzésre, hogy t. i. ha a felirat ó felsége saját kezeihez czimeztetik, az oda el is jutand, a felírás ez értelemben határozatilag kimondatott; de egyuttal elfogadtatt azon javaslat is: miszerint nádor ó fenségre alázatos bizodalommal közbenjáról fog megkérteni s annak eszközzésére, hogy a felírás csakugyan ó felségének saját kezeibe jusson; tovább ezen felirat mellék-adattal együtt közölni fog minden magyar t. hatósággal, felkerve ezeket annak a felség előtti hathatós pártolására. Ezen feliratban ó felsége megkérte az iránt is, hogy a turopolyai vizsgálatot bizná a megyének már kinevezett főispánjára s az eddigi biztos mind biztos, mind báni táblai ülnökségétől kegyesen mozdítná el.

A f. hó 7én tartott ülésben olvastatt azon udv. rendelet, mellyben a megye ujan kinevezett főispánja Péchy Imre ó mlga a beigtatási szertartásos ünnepléitől felmentetik; egyszersmind megküldetett azon esküforma, melly általa leteendő; ez összehasonlítatván az eddigi formával azzal megegyezőnek találtatt. A tiszti jelentések közt fájdalom és bosszankodással hallák a rr., miként a kulpai járás szolgabirája V. A. egy elibe hurezolt parasztra 29 botot vágatott; e tette keményen rosztatott. Védőji közt nevezetes volt J. L. nak azon nyilatkozata, miszerint az ütés egészséges is, mert ó tanuló korában 50 botot kapott s mégis milly egészséges! aztán ha nem ütjük a parasztot, nem bírnk vele stb.

Dec. 9kei gyűlésben a főnérintettük felirat olvastatt és hitelesített. Ezen ülésben Modich László első aljegyző hivataláról leköszönvén helyébe Hrabez János másod aljegyző tétellett, ennek helye Halper Vilmos által töltetvén be.

A B — y — féle ügy. Emlékezni fognak t. olvasóink azon nyilatkozatra, mellyet nemrég B — y L. magáról adott volt, s mellyben mind azon kitüntetések, mik a nyilvánosság közlönyeiben személyét illetőleg foglaltattak, alaptalan koholványokul viszszavonván, vétkes lépéseit megbánólag, jövendő komoly viseletével igéri azoknak jóvátételét. Valóban furcsa nagy mystificatio volt az egész dolog. Azok előtt, kik a — nevezük — cselszövót közelebről ismérik, mint ezen sorok írója is, sokkal vastagabb lepelbe van a kérdéses történet burkolva, mint azt a távolabb eső nézpontról láthatni, hol csak az egymást ért megítéztetések „bizonyos okainak“ láthatlan színe gerjeszte figyelmet, de a tárgyokul szolgáló személy tulajdonai s minősége végkép ismértenek levén, nem vala méltó okuk csodálkozni a titokteljes eseményeken. Mi, kik ismériük az embert, elálmélkodánk mindannyiszor, valahányszor csak újabb rendet meg kitüntelést akasztának nyakába a hírlapok. Nem lehet nem álmélkodni bárkinek is, ha tudva van előtte B — y egyediségének roppant egentiája. A toll igazán képtelen leírni azon disharmoniát, melly ama cselszövönyre megkivántató fufangos, leleményes és számítva hatott ármányész, meg a nevezett személynek különben igen ismért ügyefogyottsága között létezik. Kevés fiatal embert ismériünk, kiben a „tuhizott hus“ eltompult lelki erőinek anyagi s érzéki irányba veleszületett fonákossággal hasonló mértékben párosulna, kiben kevesebb mérenyleti szellemet gondolhatnánk főleg olly vállalkozásokra, mik nemesebb s műveltebb társalgási tapintatot s tónt is igénylenek. S ezen oldalról valóban csodálatra méltó, mi B — yvel s körülötte történt — mintegy magyarázhatlan, szinte „bizonyos“ körülményeknél fogva.

Még a legutóbb mult országgyűlés végével kezdé „ó kamarassága“ — akkor még mindenki által kinevetett bohóc — híresztelgetni, milly fontos okleveleket talált legyen ó fel b. R — családot illetőleg, mik által az 36 falu birtokába jöhetne Magyarországra vissza. Mondá, miszerint ezen zálogügyi okiratok átadásáért bizonyos nagyobb pénzösszeget s — ha emlékeztünk nem csal — 2 pusztá-

val fogna majd az illető család által jutalmaztatni. Később azon hírt terjesztgeté mindenütt, hogy bizonyos uralkodó nagyhercegi család legbensőbb viszonyaira vonatkozó okleveleket szolgáltatott legyen által a nevezett hercegség bécsi követének, s ezért érdemrendet nyerend ajándokul. Mindkét hirre még támasul nagyot mosolygánk mindnyájan, kik a szegény ördögöt ismériük. De midőn az utóbbinak teljesülését a nyilvánosság ajkai hirdeté, s midőn ezután minden következett érdemrendet s kitüntelést épen úgy, a mint biztos körökben ó jóval előre híresztelé, csakugyan lapok útján valósnul látók: akkor már többé nem mosolygánk, hanem szívünk fájt azért, hogy a mit mi mystificationnak gondolánk, csak olly könnyeden vétetik a nagy közönségtől, és nem keletkeznek erélyes tiltakozások illető helyekről. Irigység, isten látja lelkünkét, nem honolt keblünkben, mert nem érzünk vágyat magunkban cserélni a kérdéses egyeddel bármilly kincsekért!

De hagyján — az érdemjelek, a kamarás cím, a párizsi polgárjog, a francia kir. hercegek ajándékai, az adományozás mindegyre folytak, míg be nem következett a nagyszerű leleplezés! B — y önmaga tépte le a fátyolt halvány alakáról s ott látta ót a közönség egész meztelenségökben — ármányteljes kísérleteinek.

Végül törvényes lépések intézettek ellene s Pozsony — megye, mint a hol ó kebelbeli lakos, nyomozó bizottságot küldött ki a dolog mibenlétének megvizsgálására, s a bizottsági jelentésadás folyó hó 18kára volt kiüzve. A tultömmött teremben — ugymond a pozsonyi német hírlap, nagy csend uralkodott, midőn az aljegyző a tb. Baros elnöksége alatt kiküldött vizsgáló bizottság jelentését olvasni kezdé. A hallgatóság kíváncsisága annál feszültebb volt, minthogy a meszerü történet itt Pozsonyban in facie loci gerjesztett maga idejében legnagyobb figyelmet, s aztán azért is, mert már 14 nap előtt köztudomásra jött, hogy B — y összes butorai pecsét és zár alá vétettek, és személye a megyeháznál letartóztatott. S a kíváncsi közönség a hallottal tökéletesen meg lehetett elégyülve. A szerföltött hoszszu jelentés lánchoz hasonlít, mellyben minden egyes szem bizonysságot teszen, hogy a hírlapok által terjesztett mindezen meszerü kitüntetésekől egy szó sem igaz, — hogy B — y legalább 50 családtól azon ürügy alatt, mintha ó nekik nemességet szerezhetne — pénzt csikart ki, s többektől nevezetes összegeket is nyert, — hogy B — y a viselt rendeket mind Bécsben M — rnél vásárolta, — hogy az állítólagos okleveleket illetőleg bizonyos M — l igen közel öszszekötetésben állt, — hogy továbbá bizonyos pesti ügyvéddel utóbbi időben egy nagy utazást akart tenni, mihez az ügyvéd már utilevet is váltott, B — y mindazáltal az itteni (pozsonyi) alispán urnál magának azt kieszközölni nem birt, — végre hogy mindezen eszközökhez azon reményben nyult, miszerint illetén körülmények közt jó házasságra teendvén szert, számos adósságait ekkép fődözhetendi. A jelentésből egyszersmind kiviláglik, mikép B — y a bizottság eljárását mind végiglen sulyosította. Igy tagadá példaul, hogy ama kitüntetések s rendjelek birtokában volna, állítván, mikép a rendeket már előbbi eladójokhoz viszszaküldötte, holott ekkor már a bizottság kezében voltak a rendjelek. — B — y levelezése ép olly terjedelmes mint egyforma volt. A birodalom minden részeiről, sőt még külföldről is kapott leveleket s ezek mindegyike tanusítja, miszerint B — y azon ürügy alatt, hogy az illetőknek nemességi okleveleket szerez, pénzt akart tőlök kicsikarni, s többeknél czélját is érte.

Azon nyilatkozat, mellyet B — y a küldöttségnek irásban benyújtott, annyiban emlékezetes, sőt fontos jelentőségű, minthogy azt fufangos stlye s ügyesen dolgozott mentegetőzése, szóval egész tartalmánál fogva egy maga nemében jeles munkálatul tekinthetni, melly aligha B — y tollából eredt. Külöföle helyekről kelt leveleket is hamis névalírással, miket B — y maga irt, vagy magának iratott, hogy általok más embereket rászedjen, s többfélélt találtak. Ennek következtében szükségesnek tartotta a bizottság már a vizsgálat alatt B — y személye letartóztatását, valamint butorai s egyéb házi eszközei törvényes zár alá vételét. Egyébiránt a bizottság híteleménye következőleg hangzik: „B — y ellen, — ki több hitelező panaszát következtében vizsgálat alá vétetett, s fenikett okoknál fogva személyesen többé szabadon nem bocsátatott — mint rábizonyult csaló ellen fenytő per intéztessék; hogy azonban gyanítható büntársait szinte utól lehessen érne, Pest és Vasmege ezen jelentés átküldése mellett felszólítatik, hogy az illetőket szigoruan hallgassa ki s további lépéseket tegyen.“ —

A bizottsági javaslat egész terjedelmében jóváhagyaték, valamint a küldöttségi tagoknak köszönet szavaztatott a fáradalmas s annyi erélyességgel intézett vizsgálatért. —

A hoszszas de tiszta előadás, melly mély pillanatot enged szétágazott de fufangosan létesített machinatió-

jiba egyes embernek, csendes csodálkozással hallgattott végig 's a' küldöttség javaslata minden ellenzés nélkül fogadtatott el.

Igy a' pozsonyi tudósító. Mi végül csak azt mellékeljük ide, miszerint ez is egy jelensége nálunk a' különben tiszteletigénylő ügyvédikar súlyedtségének, 's ösztön és adat arra, hogy az minél előbb állítsák régi hitele 's méltóságára vissza. ☉

Idik felszólítás a' vukovár-flumei vasut elómunkáira tett 's félrészen már befizetett aláírások második felének befizetése iránt. Azon t. cz. részvényesek, kik elómunkálati aláírásaik felét már befizették, ezennel tisztelettel értesítettek, hogy az ideiglenes új részvényjegyek már elkészültek 's a' második 1/4 % nek, vagy is az elómunkálati aláírások második felének befizetése 's a' ideiglenes eddigi jegyek visszaadása mellett, ezekért az m. keresk. társaság irodájában (feldunaser Coburg-ház a' Dunafüred mellett) akármikor kicserélhetők. Figyelmeztetnek egyszersmind a' t. cz. részvényesek, hogy ezen második 1/4 % befizetésének véghatáridejeül 1847ki martius hónap van kitűzve.

Miszerint pedig a' közönség velünk együtt méltányolhassa a' részvétet, mellyel vállalatunk pártoltatik, a' t. cz. részvényesek pedig aláírt összegeikre (mellyek felét már befizették) emlékeztessenek, ezennel közhírré teszük azon aláírók névsorát, kiket ezen hirdetésny illet, az újabb aláírókat egy következő hirdetésnyben szintugy közhírré teendőik:

Aigler János 500 p.ft., Andrásheviés Márk 2, Armpruzster János 3, Armpruzster Pál 3, Balogh József 100, Balogh László 5, Banhayer József 10, Bartakovics August 40, gr. Batthyány Kázmér 1000, gr. Batthyány Lajos 100, Benkó Mihály 5, Benzion Filöp 100, Berzevics Titusz 10, Bettelheim Márk 50, Bezerédj István 200, Bezerédj Pál 100, Bikkesy Károly 4, Birra András 2, Birra György 6, Birra Mária 5, Birra Szilárd 3, Bocsor István 2, Borovics Jakab 2, Borsody András 125, Boschán József és fia 200, Boscovitz J. L. 1500, Braun Jakab 50, Brüll E. és társa 50, Brunner Ferencz 100, Burgmann Károly 500, Burián Antal 3, Csanády Ferencz 100, Császár Sándor 10, Cseh Antal 50, Cseh Eduárd 25, Csellikovics Péter 25, Czobell Albert 200, Damjanovics György 2, Danielis János 50, Denk Ferencz 7, Dessewffy Jób 5, Dessewffy Ottó 2, Dimetrio- vics Sándor 4, Dubravay János 5, Dulkay János 10, Dum- csa Döme 500, Egressy Galambos Sámuel 50, Ehrentlecz- berger József 3, Elekcs András 1, gr. Eltz Hugó 400, gróf Eltz Károly 100, Fabricius József 500, Fejérváry Miklós 100, Fleischl D. 50, Fülöp Pál 50, Georgievics György 2, báró Gerliczy Vince 5, Glac Antal 10, Glac József 1, Gombos László 25, Gözsy Ferencz 6, Grohman Móríc 50, Hagena- ner J. 300, Hajnóczy Sámuel 1, Halbauer J. G. 500, Hanli- kovics István 5, Hausner H. N. 50, Hell Ödön 3, Hertelen- dy György 2, Horváth István 9, Horváth (Petrichovich) Lázár 100, Hueber Zsigmond 20, Jaeger József 5, Jálcs Fe- rencz 500, Jancsik János 3, Jancsó István 5, Jankó Vince 50, Jankovich Antal 25, Jankovich László 200, Jurenák Pál 200, Ivancsics Victor 200, Kanicz M. L. és fia 200, Kann Her- man 50, Karácsosny László 5, Karlovszky Zsigmond 10, Kep- pich Adolf 25, gr. Khuen Henrik 100, Kirchbaum Mátyás 10, Kirchenbaum Mátyás 5, Kiskéri takarékpénzt. 2, Kiss János 1, Kiss Lőrincz 5, Klobucsár Gyula 50, Klein Dávid 5, Konek Ferencz 5, Kontics György 1, Koppel L. M. 100, Korda Er- zsebet 4, Kossuth Lajos 500, gr. Kotulinszky József 50, Kov- ács Katalin 1, Kovács János 1, ismét Kovács János 100, Kovácsy Ignác 5, ismét Kovácsy Ignác 5, Kozma József 100, Krajcsovich Ferencz 2, Krajcsovich János 25, Kreu- ter Ferencz 25, Kulungyics Ágoston 5, Kun József 250, Ku- newalder testvérek 200, Lasky J. és fia 250, Lekitsch Elias 500, Lendvayné assz. 2, Lewy Jakab 125, Libasinszky Ká- roly 500, Lichtenstein és fia 100, Liedemann J. S. Fridrik 500, Linczer B. Károly 60, Lobmayer Antal 10, Lövy Fül-öp 100, Ludvigh Ferencz 5, Ludvich Károly 5, Lumniczer József 125, Macsvánszky Pál 2, Máhr Antal 25, Máhr Gyula 1, ifj. Majláth György 100, Mandl János 50, Mandl Joachim 100, Mandolffo L. József 500, Marczibányi Lajos 200, Mar- czibányi Livius 200, Markovics Bazil 3, Marinkovics János 5, Marton József 2, Matics Ábrahám 1, Mautner Antal 50, Mayr L. József 400, Mekler J. 325, Mencer Lipót 2, Mészár- os Gáspár 3, Mihajlovics György 5, Mihajlovics Jusztin 5, Mihajlovics Szilárd 12, Mihajlovics Tivadar 3, Milkovics An- tal 1, Milkovics Zsigmond 1, Mühr Antal 5, Müller Károly 5, Munk Móríc 75, Nádossy István 200, Nagy Károly 5, Netter Albert 60, Netter Béla 100, Nikolics János 5, Novics György 2, hg Odescalchi Livius 100, Osvald testvérek 500, Pani- án Alajos 5, Panian János 5, Parcsetics Imre 5, Parcsetics Márton 5, Patelic Gábor 10, Peneder Pál 5, gr. Pejacsev- ich Francziska 100, gróf Pejacsevich János 2, gróf Peja- csevich Pál 10, gróf Pejacsevich Péter 300, Perczel Móríc 150, Petrovics Pál 10, Petrovics Tivadar 30, Pfeifer Kon-

stantin 50, Pirniczer Zsigmond 100, Ponczér Károly 75, Poroszkay Ignác 1, Prágay Károly 25, b. Proff Erzsébet 1, b. Proff Károly 3, b. Putheáni József 200, Reichel W. Fri- gyes 200, Reiser Vilmos és Gerson 750, Riszter Károly 5, Robitsch József 1000, Rogulits Demeter 5, Rogulits János 10, Rény János 5, Ruttkay József 100, Samphir Anast. 5, Schloss Lajos 200, Schloss Móríc 1000, Schöberl József 50, Schodel Róza 1, Schönfeld Hermann 25, Schönwald Her- mann 100, Schulhoff Móríc 105, Schulhoff M. J. 50, Sebő Károly 5, Singer Fridrik 5, Somssich Pál 200, Spiczter Sa- lamon 5, Steinbach József 5, Stern Henrik 25, Stessel Lajos 30, Stettner István 5, Stüppel Fábán 5, Strasser Filöp 160, Streim György 50, Stverteczky József 2, ifj. Szabó Pál után magy. keresk. társaság 1000, Szalay Károly 5, Szalay János 1, Szalay József 1, gr. Szapáry Miklós 100, Szathmáry Sá- muel 5, Székely Béla 4, Szentkirályi Móríc 50, Szevér János 5, Sziártó Mihály 2, Szekál J. 5, Sztepansevics Gábor 5, Sztójsevics János 2, Szűry Lajos 5, Takácsy Ignác 2, Tas- ner Antal 50, Tichy János 2, Timár Elek 5, Tonekovics Ad- olf 5, Tóth János 5, Tóth Lőrincz 25, Trefort Ágoston 50, Turri P. 100, Ullmann Károly 200, Ullmann Móríc 3000, Urbanecz Vilmos 2, Valero J. A. 2750, Wehle Vilmos 50, Weil Leopold 50, Weisz B. Ferencz 1000, Weisz Jakab 1, Venczel Antal 5, Welkov B. 10, Wenczel Gusztáv 2, Veres Károly 1, b. Wessély Miklós 2, Vesseli János 5, Vlasicz János 5, Wolf C. M. 500, Wolfner Zsigmond 125, Vranyc- zányi F. A. 100, Vukasovics Péter 10, Zako István 20, gr. Zichy Manó 200, gr. Zichy Otto 100, Zinner D. és társa 1500, Zomborsevich Ferencz 20, Zsitvay József 100, Zsit- vay Mária 60.

Összesen 32,760 pft., mellynek fele be van fizetve, második fele, az ideiglenes részvényjegyeknek ujjakkic- eserítésével melletti jövő martius végeig befizetendő 's 6,552,000 pft. részvénytőkét képvisel. Az újabb aláírások névsora szintugy közöltetni fog. Kelt Pesten dec. 27. 1846.

Kossuth Lajos s. k. társasági képviselő.

A' pest megyei gazdasági fiók-egye- sület september 13dikán tartott nagygyűlés határozata következtében, jövő év január 12kén reggeli 10 órakor a' pesti nagy Casino kisebb teremében gyűlést tartand, hová a' t. cz. rendes tagok minél nagyobb számmal 's minden ügy- barát megjelenni kéretnek, annál inkább, mivel nemcsak e- gyületünk belszerkezetének lényeges megalapítása, de némely közügyekre méltó igen érdekes tárgyak is ta- nácskozás alá fognak vétetni, mellyek eldöntése a' hazafi- ui érzelemben buzgó meleg keblek közre munkálkodása által lesz legsikeresebben eszközölhető. Kelt R. Palotán dec. 22kén 1846. Hutiray Imre m. k. helyettes titkok.

Statistikai adatok a' sóvári kir. forr- huta sófőzési eredményéről: 1846. évben fő- zetett a' két forrhuta három kazánján 458,690 pozsonyi akó sósvíz, mellynek elgőzölésére 4509 bécsi öl fa tüzeltetett fel 's az elpárolt vízmennyiségből kikerült 135,899 mázsa 12 font ét-, 173 mázsa 69 1/4 font tartány- és 2285 mázsa kéreg-, összesen 138,357 mázsa 81 1/4 font só; következö- leg 1 pozsonyi akóból kikerült 30 font 5 lat só, 1 pozsonyi akó elpárolgására fordított 1 1/100 köbláb fa és 1 öl fával készült 30 mázsa 68 1/2 font só. Az étsóból (Speisesalz) szállított a' királyi sóáruló hivatalokhoz, u. m. Homon- nára 12,471, Nagymihályra 7,806, Bártfára 8307, Iglóra 28,428 és Kézmárkra 7662, összesen 64,674 mázsa. Az aranyidkai fonesorláshoz ment 1746 mázsa 's helyben ela- datott 58,483 mázsa ét- és 137 1/2 mázsa kéregsó, vagy kazánkó (Kernsalz oder Pfannenstein.) A' tartánysó (Zis- ternensalz) a' munkások élelmi járulékkára fordított.

Budapesti napló. (1846 utóján) E' bucsuzó év utolsó napjait köv. eseményekkel zárjuk be: Egy reménydús hegedűművész hazánkba, a' fiatal Reményi, bécsi kiképez- tetése után hazatérvén, most Budapesten mulat 's ügyes já- tékával nyilvános és magánykörök figyelmét 's pártfogá- sát megnyerte, többek közt további kiképeztetésül Párizsba küldetése határozottat el, e' célra a' P. Z. szerint a' gyűl- dében 150 pft. forintot gyűjtöttek; min csak örülhetni, ha mind az ifju művész tárczájába jutott. —

Karácson első napján tartotta a' hangászegyesület nemzeti színházunkban 3dik műelőadását, melly süker, vagy talán sikertelenség dolgában az előbbiekkal versenyzett; e' nap kitűnőségeiből az esti működésre megnyert ifju Remé- nyi hegedűjátékát emelhetni ki leginkább, mi által élénk tap- sokra 's éljenkiáltásra buzdítá az előbbi zenedarabok által elálmósított közönséget; melly szíves fogadtatás és saját ta- lentuma, párizsi tanulmányai után hiedelmünk szerint a' mű- veszt azon reményre fogja jogosíthatni, hogy párizsi műis- kolájából hazatértevel keveset látand maga előtt fenebb tűn- dökleni a' magyar zenepályán.

A' kereskedelmi társaság utóbbi közgyűlésében, hol mintegy 30 részvényes volt jelen, idős Szabó Pál ajánlata elfogadtatott, miszerint: ő a' 21,325 ft 49 kr p. pénztárhí- jányt kipótolja, a' társaság viszont a' fia ellen kért bünvádi ke- resetet megszünteti. Egyébiránt mind Romy Károly ur mind ügyvédek vitatkoznak: vajjon nyilván kibágás illy rövid uton elengedhető é?

A' szükség enyhítésére történt több jótékonyágról illő emlékeznünk ez alkalommal. Boscovicz J. pesti nagykeres-

kedő az idén is tíz hétig hetenkint 300 (háromszáz) kenyé- ret osztogat ki a' szűkölködők közt; e' jótékonyágban egy hatodrészen izraeliták részesülnek, 5/6 pedig egyéb hit- sorsosok közt valláskülönbőség nélkül osztatik ki. — A' pesti izraelita közönség elnökének neje Löwy Katalin asszony- ság, ki évek óta adakozik jótékony célra, nevezetesen a' budapesti jótékony nőegyletet évenkint 20 p. fital ajándékoz- za meg, e' nemes tettei tekintetéből a' pesti egylet tiszteleti tagává nevezetett ki. — Grosz F. választópolgár az épiten- dő leopoldvárosi templomra ezer pft. ajándékozott.

Pest város szükségéi naponkinti növekedése azon ha- tártatot idézé elő, miszerint az adó minden forintnál 27 kr- ral emeltetik főlebb, ez által a' városi pénztár 25 ezer p. fityi öszszeggel szaporodik. Egyszersmind a' városi budget ki- nyomatása elhatározottat, mi új tanúság arra, hogy Pest vá- ros a' világhosságot nem kerüli, hanem keresi. Bár így állna a' dolgot minden utczáji lámpával; mert ezek legnagyobb része egy látszik arra van rendelve, hogy minden világhosságot el- rejtjen, mert éjjelenkint pharus v. vezérsillagok helyett sötét pontokul tűnnek fel. Minden körülmény arra utal, hogy a' szeszvilágítást csakugyan meg kell próbálni, ez talán nem fog így szeszélyeskedni világért sovárgó szemek irá- nyában.

Az annyira félt országos inségre részben ugy hiszszük hasznos irt nyujtunk jelentvén, hogy az ez évben országsszer- te elhatalmazott kórjárvány, a' váltóláz nagy gyakorlatu or- vosok hiteles előadása szerint szűnni kezd 's így e' tekintet- ben is kevesebb áldozat esik el. Ambár másrészt a' főváro- siak tehetnek tanubizonyoságot, mennyire elhatalmazott a' másik váltóláz, melly anyagi értékünket pusztítja, 's fájdalom! ennek nem orvosai, de ujonczai szaporodnak naponkint, még pedig aligha nem in progressione geometrica.

Az újév két fiatal író elméműveit hozandja napfényre; egyik Lisznyay Kálmán, ki költeményit e' napokban becsát- ja sajtó alá. Másik Mészáros Károly, kit olvasóink Társalko- dónkban ismérnek, 's ki bölcsészeti irományit 7—8 éves kö- tetekben becsátja közre. Az első inkább szívhez, a' második észhez és szívhez szól; egyik hölgyeink figyelmét igényli, másik tudományos férfiak bírálataira számít; — mindkettő megérdemli az illető közönség részvétét.

Nemzeti színházunkban mult vasárnap másodsor ada- tott a' „Pasquill“ Szigligeti színműve. A' napisajtó kezelőinek szoros kötelessége ez előadásról szólani, melly színházunkat — a' nemzetiség és erkölcs iskoláját — azon érzelem- 's fogalomzavar színhelyévé aljasítja, mellyet minden Pasquill a' közéletben előidéz. Nem hagyhatjuk megrovás nélkül az- ok tetteit, kik nem gondolva magas czélú intézetünk méltó- ságával benne füttyöltek, tomboltak; 's még kárhözatosabbak az ellenkező rész kitérésai. Mi egész előadásban rossz számit- tás, lovgiatlanság, mondhatnók nemtelen boszu jeleit lát- tuk 's most az egyszér a' rendezőséget sem menteljük, melly illy fővárosi botrányt nemzeti intézetünk rovására ismét- tetni enged. Ohajjuk: hasonló események többször ne za- varják a' közönség izlését, mellyek fölött a' nemesb-érze- lémek közvéleménye mindig pácztát tör.

Mult számú Társalkodónkban már érintve volt, hogy i- paregyleti rajztanár Glembay Károly a' közelő farsangon egy a' „pesti tanuló iparos fiatalosság“ által adandó tánczvi- galmat szándékozik a' rajziskolai 's építészeti műgyűjtemény szaporítására rendezni, mihez ernyedetlen buzgalommal tesz minden oldalról előkészületeket. Házi asszonyul hallo- más szerint az iparegylet lelkes elnököknek lelkes nejt szán- dék megkérni, 's többeket is nagyaink sorából a' mulatság- ban részeltetni, melly nem csekély tényező leend iparos osz- tályunk műveltebb nemesb állásra emelésében.

Végzáradékal számos boldog üzenetendőt kívánunk párt- fogóinknak 's velök az öszszes testvér két hazának, 's csupa jószívűségből minél számosabb viszontlátalkozást.

Portugália.

Dec. 1jei lissaboni hírek szerint Palmella herczeg száműzetett a' fővárosból, azon vádlásra, hogy a' lázadást titkon szította. Dona Maria királynő maga jelentette neki nov. 25kei kihallgatáson az ítéletet. A' herczeg tüstint „Hybernia“ gőzösön eltávozott, hol őt Parker admirál asz- talához ültette.

Sa da Bandiera Chaves mellett megveretvén, rendes katonasága maradványát, melly Porto felé visszanyomult, a' nép lefegyverezte 's majd mindenéből kifosztotta. A' fölkelők ez által nem csekély mértékben féltékültek el. Ön- ámitásuk annyira ment, miszerint el akarták magokkal hitetni, hogy mihelyt da Antas tábornok hadsergével Lis- sabon közelében mutatkozik, Lissabon részére nyilatko- zandik, és szabad bemenetet szerzend neki. Aztán vége lesz a' királynő kormányának. Mindazáltal a' kormány Saldan- ha herczeg alatt olly erélyt 's munkásságot fejtett ki, hogy kevés hét folytában egy meglehetőst hadtestet szerkesztett 4 ezer főből öszsze, és Saldanha parancsnoksága alatt a' trón ellenire nyomult. A' város biztosságára 1200 fő- nyi őrség maradt—kiszemelt férfiak leghűbb vezérek a- latt; számos önkéntes csapat alakult 's erős nemzetörsé- gek a' város és tulajdona védelmezésére. Antas induló- jában feltartóztatva látta magát 's erős állásba helyezke- dett Santaremben, hol most berekesztve van. Sa da Ban- diera Portóban ül a' zendülő kormányjuntánál sergek nél- küli; Bomfin tábornok 800 emberrel Evorában áll bere- kesztve 's Taipa gróf guerrilha csapatával barangol Alem- teio körül. Schwalbach tábornok hadlábastul Abrantes- be vonult, hogy aztán Saldanha herczeggel közös erővel Santarem ellen munkálkodjék. Ha meggondolja az ember, hogy a' nagy pénzszükségnél szerfölött nehéz lesz e' pol- gárháboru megszüntetésére szolgáló eszközöket elősze-

rezni, könnyen megfoghatni, milly állapotban lehetnek a zendülők, kik csupa sarcolásból élnek. Hallomás szerint ugyan nem szenvednek pénzben szükségét; most azonban olly szemtelen hazugságokat koholnak, miszerint ezen hírek épen semmi hitelt nem adhatnak, noha Anglia ezen zavarnak; a király, ki néhány nap előtt az angol admirál-hajót meglátogatta, legkitünőbb tiszteletnyilvánítások 's figyelemmel fogadtatt. Ellenben a hajóhad őtalmat nyujt minden zendülőknek, ki ott menedéket keres. Az angolok fő-törekvése oda látszik irányulva, hogy spanyol közbejárulást mellőzzön el Portugáliában, mi a mostani zavaros állapotnak hihetőleg véget vetne nem sokára; mindazáltal az angolok ezt nem akarják; ohajtják ugyan, hogy a portugál beháborítás Spanyolországra is ragadólag hasson, 's ott is újra polgárháborút idézzen elő; hogy a francia befolyást Spanyolországban gyöngítsék vagy egészen megtörjék. 'S ekkép Anglia mitem gondol vele, ha két nemzetet szerencsétlenségbe dönt egyedül önhaszna végett. Azonban eddigelő még biztos remény létezik, miszerint a királynő kormánya győzelmesen fog e' viszályokból menekülni spanyol közbejárulás nélkül is, dacára a guerrillák, ezen összefutott por proletariásoknak, kik hazájokban a munkát kerülik, 's e' miatt semmi kenyerek nem levén, nagy tömegekben a zendülő csapatokhoz özőnlenek. Antas 5 ezer főt számlál hasonló gyűlevésből 2400 rendes katonasága mellett. Egyébiránt ezen emberek, ha nem rabolhatnak és zsákmányolhatnak, jobb zsoldot és élelmet követelnek mint a katonák, 's e' mellett mindig első a futásban, ha erre kerül a dolog. Egy illetén állapotnak lehetlen igen sokáig tartani. Azonban tökéletes vége illy zűrvárnak 's helyreállítására biztos nyugalomnak még jóformán távol van, 's megfajthatlen talány marad e' szerint a pénzügy-rendezés, miután Portugáliában egyáltalában hiányzik olly férfi, ki ezen szakot értelemmel vezérelni bírná. Kísérlenek és tapogatnak sőtétben, nem létesítvén semmi okosat 's a' mit létre hoznak is, legfőbbnyire saját ereszényök javára történik. Ide tartozik a' kényszerített bankjegy-folyam iránt hozott rendszabály is, 's a' confianca nacional társulat egyesítése a' bankkal, mi a' börzén közboscankodást idézett elő. Egy általános bukás ugyszólván elkerülhetetlen.

Anglia.

Daczára a' közmunkáknál terjedelmes elfoglaltságának daczára annak, mit a' magános gyámolítási választványok tesznek, Irland több kerületei még folyvást rémitó inség 's nyomorban sanyolódnek. Igy a' corki Reporter következőleg tudósít Skippereenből (Cork grófságból): „éhség, tökéletes meztelenség, betegség 's különös faj halomlás, melly egészen hasonlít az epekori pusztításokhoz, jellemző tünetények szegényeink viskóiban. Bizonyos láz, mellynek az orvosok „éhségláz“ nevet adtak, ezeket ragad el 's a' hideg és tápszerhiánytól előidézett vérhas legalább szintannyi ha nem több áldozatot seper el 'stb.“ — Smith

O'Brien a' „fiatal Irland“ feje nyilvános leveleket intéz az irlandi nemzethez, mikben nézeteit taglalja az ország tendői fölött. Számítása szerint még legalább egy millió hold termő föld hever parlagon, mellyen 4—500 ezer ember élhetne; ezen sivatag föld haszonvehetése végett a' parlamentnek kisajátítási törvényt kell hozni, miként az a' vasutaknál történt, egyszersmind azonban a' termékenyítésre szükséges alappénzeket megszavazni. — Montemolin gr. a' keleti vasuton Cambridgebe utazott, hova őt a' szentháromsági főtanoda előjárósága meghitta. Villafranca marquis 's earl lord Manners kísérték oda ő fenségét.

Warner kapitány meszse lövészerével, mikint már röviden említők, kísérlet tétetett Anglesey sziget egyik, nyolcz angol mérföld hosszú völgyében egy a' főszertármester alatti bizottság előtt. Célpontul egy fa jelöltetett ki a' völgy végén, mellyet a' lövő ugyan természetesen nem láthatott, de mellynek iránya szorosan ki volt mérve. A' golyók azonban meszszire esének a' célzóltól le; egyik sem röpült három angol mérföldnél tovább. Végén maga Warner is elismeré, hogy a' kísérlet megbukott. A' kormány előkészületekre 1500 ft sterlinget előlegezett neki, miket tulajdonkép vissza kellene térítenie; azonban az egész összeget elengedik neki. Egyike a' bizottsági tagoknak előre meg volt a' kísérlet nem sikerüléséről győződve annyira, hogy nem tartva semmi veszélytől, a' fa elibe állott.

O'Connell dec. 7kén a' dublini repealgyűlésben, nagy csodálkozására 's várakozására ellen a' fiatal irlandiaknak, kik utóbbi időben kissé mérsékeltebben nyilatkoztak, engesztelődési békekezet ajánlott nekik, 's e' végre tanácsközhány-tartatást indítványozott a' két repealpárt között, melly 7 tagból fogna állani (ő maga és Smith O'Brien természetesen köztök fognak lenni) megállapításul az egyezkedési pontok 's föltételeknek. Az „engesztelődési csarnok“ tehát nem hiába viseli jelentékes nevét. Az idő — ekép nyilatkozék Dani illetődést lehelő 's minden megtámadás és szemrehányás nélküli beszédében — az idő most ugyan mond, mellyben inség, éhség és nyavalya kopogtat minden ajtón, sokkal komolyabb és szomorubb, semhogy az ország jóakaró polgárai (mert illyenek kétségkívül a' fiatal irlandi pártban is léteznek) politikai elméletek fölött meghasonoljanak. Fia John O'Connell magára vállalá a' meghasonlás vádját. Mindketten azonban, atya és fia, valamint Tom Steele 's más szónokok is sürgetőleg inték a' népet, mondjon le az önvédelmi 's fegyverkezési hajlamról, melly most mindinkább mutatkozik; mert erőszakos kitérés, habár élelmet szerezne is az éhezőknek 24 órára, csalhatlanul sajátképi éhínségre 's az ország végképi romlására vezetendne. Névszerint O'Connell a' katolikus papságot szólítá fel lépemegnyugtató közös összemunkálásra. A' kormány — ezt tevő hozzá — Irlandról egyáltalában öszintén 's becsületesen gondolkozik, de rosszul volt értesítve a' szükség valódi terjedelméről 's azért segítsége elégtelen volt. Segíthetne csak úgy, ha Anglia azon 60 millió font sterlingből, mivel Irlandnak tartozik (az angolok természetesen tagadják ezt) mostani krízisben harmincz milliót visszafizet. Ezen összeget státuskölcsön által előlegezhetni.

O'Connell visszatért indítványára, miszerint ugyanis az irlandi földbirtokosok egy nagygyűlésben jöjenek Dublinban össze. A' heti jövedelem 116 ft sterlinget tett, miből O'Connell családja 55 fontot adakozott. — O'Connell ellenkező része a' sajtónak Irland és Angliában nem késik O'Connell ezen kiengesztelődésében veresége vallomását keresni; azonban sokan mégis nemesbben magyarázzák ezen lépést. — Mathew atya, a' mértékletesség nagy hirdetője dec. 5. 's 6kán ünnepélyesen fogadtatt Longford grófságban. A' Shannon mindkét partja több mérföldnyire örömtüzzel volt kivilágítva üdvözlésül a' tisztes apostolnak, 's az egész ut hosszában, merre ment, az ablakok a' legkisebb vískón úgy mint legnagyobb házon ki voltak világítva. A' földnép hangos jeleit adá hálájának, 's mindnyájan kinyilatkoztatták, miszerint csak a' mértékletesség üdvös befolyása 's Mathew atya csüggedetlen fáradozásai mentették meg az irlandi népet végromlásától 's csak ennek köszönhetni, hogy jelen körülmények közt a' nyilvános béke meg nem zavartatott. Miután Mathew atya kezébe mindkét napon ismét számosan tették le mértékletességi fogadásukat, Corkba utazott ez vissza, hol lankadatlanul naponkint több száz szükölködőt leves és kenyérral táplál lakásán. A' corki 's környékbeli szükölködők körül gondoskodása 's fáradozása minden gondolatát 's törekvését foglalkodtalják, 's e' miatt nem felelhet meg a' sok meghívásnak, mik Anglia, Skótzia és Walesből érkeznek mértékletességi fogadások átvételére, 's nem is távozik el onnan, míg a' jelen borzasztó inségállapot tart.

A' Times dec. 10kei számában egy az irlandi viszonyok fölött írt cikkben nyilvánítja, miszerint az ottani lakosság mostani nyomorának legfőbb oka egy jó szegényi törvény hiánya, miután a' szegény koldulás és nem munkára van utasítva, 's ennek következtében a' nemzet olly henyeseg szállta meg, melly a' legcsekélyebb jóléti fokot tehetleníti. Azon nagy s z e m r e h á n y á s r a, miszerint Angliában hiányzik rokonszenv Irland iránt, 's hogy nem elegendő belátással nyulnak ott a' segítséghez, a' Times azt válaszolja, mikép a' sajátképi hiány abban fekszik, hogy a' kormányt a' helybeli ügyviselőségek 's helybeli intézetek nem úgy, a' mint kívántatnék 's kellene, gyámolítják. Rokonszenvben semmi hiány Irland iránt, ezt a' kincstár üressége tanúsítja 's azon roppant gyámolítási öszszetek, miknek következtése lón, hogy e' miatt nem lehetett az angol kereskedésre nézve annyira szükséges vámoscsökkentéseket létesíteni. Ez kártékonyan hat minden ügyre, ezt pedig a' több évi rossz irlandi kormányzásnak tulajdoníthatni, minek elkerülhetlen szomorú következténye, hogy most a' kincstár 3—4 millió embert tápláln kénytelen. —

Elegyhír.

Birminghamtól mintegy két órányira Oldbury mellett egy szénaknában légszeszdurranás történt, melly 19 munkás életének véte végett; tizenheten közülök halva huzattak a' szénaknából elő, 's két más, kik élve vonattak ki, egy óra mulva adta ki lelkét.

103-4ik sz.

A' tiszavölgyi társulat által jövő tavaszon folytatandó, részint több ponton megkezdendő vizsabályozási munkákhoz tizenkét ezer darab tárgy o n c z a szükséges, mire nézve a' vállalni szándékozók ezennel fölhivatnak azoknak kiállítására iránt szerződni következő föltételek alatt u. m.

- 1) A' vállalkozó köteles a' tárgoncákat mind minőségre mind súlyra nézve, mind különösen a' vasalásra nézt teljesen a' nálam megtekinthető 's nekie egy példányban átadandó pecsétes minta szerint kiállítani.
- 2) A' tárgoncákat köteles az egyes tiszaparti állomásokra elszállítani 's a' társulat biztosainak átadni. Ezen állomások leendnek: Tiszaujtlak, Tiszaköröd, Vásáros-Namény, K. Lónya, Csap, T. Tárkány, Tokaj, T. Dob, Füred, Nagy-Kürü, Szolnok, Alpár, Csongrád; az alsóbb vidékekről már gondoskodva van.
- 3) A' szállítás felének jövő 1847d. év május hó 1ső napjáig, másik felének pedig június hó végeig okvetlen teljesítenni kell.
- 4) A' vállalkozó a' fen kitett egyes állomásokra megkívántató mennyiségről február hó közepéig tudósítást nyerend.
- 5) A' vállalkozni szándékozó köteles a' kiállítás és szállítás biztosítására 's azonkívül a' szállítási pontatlanság által háramolható bármely károkra nézve elegendő kezességet kimutatni, vagy olly kezet állítani, kiben a' társulat teljes biztosságot találhasson.
- 6) A' társulati szerződvény mindenestre a' pesti váltószék bíraskodása mellett áruszállítási szerződvény alakjában fog kötetni; 400 darab arany vinculum mellett.

Vállalkozni szándékozók a' legelső ár iránt írásbeli ajánlatukat lakásuk vagy illetőleg szállásuk helyének följegyzése mellett, pecsétjük alatt 1847dik év január hó 12dik napjáig alulirtoz (Zrínyi utca Ullmann ház 242d. szám első emelet) okvetlen beküldjék. Későbbi ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.

Kelt Pesten december 16kán 1846.

A' tiszavölgyi társulat központi választványa rendeletéből.

Kovács Lajos m. k.

a' tiszavölgyi társulat központi igazgatója. 3—3

ÉRTESÍTŐ.

1846.

† Jelentés a' kir. magyar természettudományi társulat Névkönyve 's Naptáráról.

A' kir. magyar természettudományi társulat névkönyve és naptára, bár közbejött akadályok miatt kissé késedelmezve, január első napjaiban ki fog kerülni sajtó alól, szerkesztve monte-degoi Albert Ferenc segédesillagász és alulirt által. A' társulat e' naptár közrebocsátása által a' műveltebb 's tudományos, kivált pedig a' csillag-termeszt- (és leltant (meteorologia) kedvelő közönség kívánatnak kielégítését tűzte magának föladatul. Ennélfogva a' naptár szerkesztője Albert Ferenc ur e' naptárban minden hónapnak 4 lapot szentelt; a' két első egy tökéletes rom. kath., protestans, görög, zsidó és török naptárt, 's a' természettudományi nevezetességek krónikáját, harmadikon a' nap és hold járását, negyedikén végre a' bujdosók jelesb' tünetényit pontosan kiszámítva adja elő. A' jövő évi october 9kén föltűnendő nevezetes gyürü-alaku napfogyatkozás kezdetét, nagyságát, alakját és végét nemesak a' magyar-erdély-horvát-és tótországi kir. városokra, hanem más nagyobb 's nevezetes mezővárosok és helységekre is kiszámítja. Továbbá a' budai csillagásztoronyban 1845ben tett légkörtüncményi vizsgálatok eredményit szabatosan öszszeállítá 's kifejtetgeté rövideden egyszersmind azt: miként kell a' légsúly — (barometer) hév — (thermometer) nedvhideg — (psychrometer) esőmérővel (ombrometer) észtravezető vizsgálatokat tenni, a' szél irányát és erejét 'stb. meghatározni. Végül több rendbeli tudományos mindennapi használatu táblázatokkal érdekesíté a' naptárt; minél fogva hiszszük, hogy az kitűzött föladatának lehetőleg megfelelő. A' társulat névkönyve mellett az alapszabályok, a' társulat 1847/6ik évi működései, a' gyűjtemények és könyvtár gyarapodása, a' pénztár állapota adatnak elő 's a' társulat mult évben elhunyt tagainak (Gömöry Friderik, Mannó Alajos és Vajda Péter) vázlatos életrajzai. Kik ezen naptárból nagyobb számu példányokat ohajtának, azok arra figyelmeztetnek, hogy megrendeléseiket alulirtnál minél előbb tudassák. Kelt Pesten, december hó 22kén 1846. Dr. Török József, mint a' kir. magy. természettudományi társulat titoknok. (Lakása szénapiacson 84d. sz. alatt.)

A' magyar szépirodalmi szemle megindul január 3kán. Elővezethetni minden kir. postahivatalnál 4 — helyben 3 pftjával. (Czukor-utca 496. 1ső emelet.) Erdélyi János szerkesztő.

Dunavizállás: Budán, dec. 24kén: 5'9" 0" az 0 felett.